

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Selectae Christiani Orbis Deliciae ex Urbibus, Templis,
Bibliothecis, et aliunde**

Sweerts, Pierre François

Coloniae Agrippinae, M. DC. IIX.

Cimbrica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69234](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69234)

VVESBVII IN SCANIA. 541

*Aetherisq, potita bonis, mortalia temnit,
Per Christum gratis confociata polo.
Obijt peste anno 1576. Septembr. die XXIV. Vixit
hic in terris saltem annos duos, menses II. dies
II. horas II.*

VVESBVII IN
SCANIA.

*CLAVDIVS hic parua requietus clauditur arca,
Cui viuo in toto non foret orbe quies.
Hunc natura semel terris monstravit, at illis
Concessit saltem sex superesse dies.
Vt tener & leuior mortali labe solutus
Ad superos nullo pondere tardus eat.
Tempora pro modicis vbi nunc aeterna diebus
Obtinet, & gratis pace potitus ouat.
Claudio dilecto filio vnicam septimanam in tera
ris non complenti pater Ingens F. & P. An
no 1576.*

CIMBRICA.

IN ARCE ILLUSTRIS. D. HEN-
RICI RANZOVII VICARII
Regij,

BREDEMBERGAE.

INSCRIPTIO PORTAE.

Si nihil aedificas, qui spectas nostra, viator,
Aut mea ne carpas, aut melior a struas.

M m

Si me=

Si melior a tenes; id Diuos poscito mecum,
Ne, quod vterq; tenet, fascinet inuidia.

IN COENACULO COM-
muni.

Qui nouus hic nostris succedis sedibus hospes,
Esto bonus, mensam consulitoq; boni.
Craterem de more lubens philothosion hauri,
At litem moueas ebrietate, caue.
Pocula amicitiam faciunt, & pocula soluunt.
Si bibis, vt valeant mensq; pedesq; sapis.

IBIDEM.

Cum placido vita mutasset tempora fato
Heu IANVS hic RANZOVI &
Luxerunt nati, coniux, Holsatica tellus,
Vno ore plangentes patrem.
Mars tumulo imposuit laurum, zonamq; ^{ne-}
Et hostibus demptas opes. ^(phauis)
Pax etiam, aut concors huic, aut contraria Marti
Laudauit ipsa animum viri.
Fama hinc dispergens late ore, manuq; secuta est,
Virtutis excellens decus.
Qualiter hunc igitur vixisse putabimus eum,
Per lustra bis septem & tria?
Tot namq; hic vixit, quem Mars, Pax, Fama per-
Laudent, requirant, efferant. ^(ennd)
Et pia cum natis coniux viduata marito,
Et patria, lugeant patrem.

AD FO

AD FORES HENDECASYLLABI

sequentes conspiciuntur.

Hunc quicumq; subis locum, resiste
 Paullum, si placet, atq; paucula audi.
 Votiuum domini vides sacellum,
 In quo res per ago sacras, & ore
 Nostra percipitur salutis autor,
 Fundunturq; preces, piæq; voces
 Et dicuntur & audiuntur. Ergo
 Arcem si venis huc videre saltem;
 Illius studium, bonamq; mentem,
 Qui poni voluit sibi, probato;
 Aut, si res ita fert tua, emulare,
 Et semper pietatis esto cultor.
 Sin huc ingrederis, sacris vt ipse
 Inter sis simul, ad fores, prophanas
 Omnes exue cogitationes,
 Et mentem indue sancta cogitantem,
 Presentemq; puta Deum videre,
 Ad quem verba facis, precesq; fundis;
 Illi corde pio, piæq; lingua,
 Pro donis age gratias benignis,
 Collauda, venerare, concine, atq;
 Dictis suppliciter precare votis.
 Huic soli est operi locus dicatus.
 Illud te monitum prius volebam.

LIBROS BIBLIOTHECAE SVAE AM-
 pliff. ad imitationem Flaminij sic alloquitur
 D. HENR. RANZOVIUS.

Saluete aureoli mei libelli,
 Mea delitia, mei lepôres,

Mm 2

Quano

Quàm vos sæpè oculis iuuat videre,
 Et tritos manibus tenere nostris.
 Tot vos eximij, tot eruditi,
 Prisci lumina saculi & recentis,
 Consecere viri, suasq; vobis
 Ausi credere lucubrationes,
 Et sperare decus perenne scriptis.
 Neq; hac irrita spes fefellit illos,
 Vestro praesidio per vniuersum
 AEuo perpetuo leguntur orbem,
 Doctorumq; volant per ora clari.
 Vos estis requies honesta mentis,
 Iucunda ingenijs bonis voluptas,
 Rebus per fugium minus secundis,
 In latis decus & nitor refulgens.
 Vos atate puer virente, magno
 Sum complexus amore. nunc vir autem
 Multo prosequor impotentiore.
 Et, quam fata diu sinent amare,
 Vobis immoriar mei libelli:
 Ac cum rege lubens fatebor illo
 Alphonso egregio, esse cariores
 Vestras diuitias mihi, benigna
 Quàm sors quas mihi contulit caduca,
 Salute aureoli mei libelli.
 Saluete, ex quibus hac mihi voluptas
 AEuum percipitur per omne grata.
 Quàm vos intueor libenter, & quàm
 Lubens colloquor! Ecquid estimandum est
 Curis esse beatus solutus?

IN PORTICV BREDENBERGENSE
ad imagines heroum.

Scipio cum Romæ statuas spectaret auorum,
 Hac ad virtutem sunt mihi calcæ, ait:
 Hos quoq; quis spectet referentes inclyta facta,
 Sæq; aliquo tangi laudis amore neget?
 Sint licet abstractis procul in regionibus orti,
 Omnes æternum promeruere decus.

IOSVA DVX POPVLI ISRAELI-
tici H. R.

Aspice Nunnides ego sum, qui maximus armis
 Pro populo gessi bella cruenta meo.
 Promissamq; diu, cæsis cultoribus ense,
 Distribui iacta sorte, dedi q; plagam.
 Triginta numero reges, quis credat? & vnum,
 Hac mea diuina dextera fudit ope.
 Et mihi Iordanis, tacitis immobilis vndis,
 Et mihi tardatis, Sol stetit altus, equis.
 Esse typum Christi factis & nomine quisquis
 Me putat, errorem quo tueatur, habet.

ALITER H. R.

IOSVA ter denos Reges vnumq; peremi,
 Occupo promissi dum fera regna soli.
 Sol quoq; bisseis lucens immobilis horis
 In medio cæli, me cupiente, stetit.

DAVID REX ISRAELITI-
cus H. R.

Paruum eram, pecudumq; gregem per rura sequebar,
 Extulit ad regni de grege sceptrum Deus.

M m 3

Et leo

Et leo prador, violentus & vnguibus vsus
 Occisi manibus procubuere meis.
 Ore Philistaeus terram indignante momordit,
 Immanem letho quem me a funda dedit.
 Laberis in crimen, quisquis malè prouidus, ingens,
 Ne venia culpam crede carere tuam.
 Me quoq; mens in grande scelus caca impulit, at non
 Gratia lugenti sacra negata fuit.

ALITER. H. R.

SUM DAVID quondam caula, nunc arbiter aulae
 Proq; pedo vili regia sceptrā gero.
 Gathiten funda sterno stridente Goliam,
 Bis quino ferme qui pede longus erat.

IVDAS MACHABAEVS DVX

Iudaicus. H. R.

Vt leo conspectum ruit iracundus in hostem,
 Et ferus illata vulnere strage facit:
 Sic ego commotis in praelia viribus ibam,
 Propatria capiens legibus arma mea.
 Excidiumq; vrbi sacra, gentiq; minantem
 Sape trucidavi, Marte fauente, viros.
 Pulchrius est visum, paucos opponere multis,
 Vertere quam turpi terga pudenda fuga.
 Sic me conieci medios moriturus in hostes,
 Et mihi mors voto digna reperta meo est.

ALITER. H. R.

En ego sum IVDAS, Machabae gloria stirpis,
 Qui nullus vnquam terga pudenda dedi.
 Pro grege, proq; sacris pulchrā per vulnera mortem
 Oppetij, inde virum cuncta per ora volo.

HECTOR

HECTOR DVX TROIANVS

H. R.

Argolicis terror ducibus, dum fata sinebant,
 Proq̄, meis murus ciuibus, Hector eram.
 In decimo primùm quod concidit Ilion anno,
 Nemo negat factum viribus esse meis.
 Phylacides per me, Antilochusq̄, Menœtiadesq̄,
 Præterea multi procubière duces.
 Quid querar? vnus peruenit crimen ad omnes,
 Et caput oppressit publica pœna meum.
 Fraude locum captans, vitæ spoliauit Achilles,
 Et rapidis circum mœnia traxit equis.

ALITER. H. R.

Murus ego patriæ pereuntis abeneus Hector,
 Dimico pro Troia per duo lustra mea.
 Vulnifica multos transfigo cuspide Graios,
 Fortis at à forti victus Achille cado.

ALEXANDER REX MACE-
do. H. R.

At quis ALEXANDRVM? quis fata perennia nescit,
 Orbe quibus toto notus ad astra feror?
 Nomine sicut eram magnus, sic maximus armis,
 Terga fuga nunquam, victus ab hoste, dedi.
 Imperium extendi, quæ decolor Indus oberrat,
 Et quæ Riphæas verberat auræ niues.
 Perfide, se, victa, totus mihi subdidit orbis,
 Sed mihi tunc orbis non satis vnus erat.
 Mors satis vna fuit, luxu fastuq̄, tumentem
 Quæ me sub terras abstulit ante diem.

Mm 4

ALE

ALITER. H. R.

Dicor ALEXANDER factis & nomine magnis,
 Cui iuueni totus subditus orbis erat.
 Par mihi nemo foret, modicè si vina bibissem.
 Interitum luxu disce cauere meo.

CAIVS IVLIVS CAESAR MONAR-
 cha Romanus. H. R.

Non ego sum duris tantum spectatus in armis,
 Et mea doctrina nomine fama viget.
 Sequana quis bello fuerim, Rhenuſq; fatentur,
 Et mihi cum toto subditus orbe Tybris.
 Quis fuerim scriptis, monumenta relicta loquuntur.
 Quaq; manu geſi bella, legenda dedi.
 Nec ſatis hoc, etiam caelum ſcrutabar & aſtra,
 Hinc meus aeternum permanet annus opus.
 Immemores tellus homines producit vbiq;
 Hoc queror, hec ſati cauſa neciq; mee.

ALITER. H. R.

Quinquagena inſi collatis praelia ſignis,
 Autor Romani IULIVS imperij.
 Quæis vitam dederam, ſeu a me morte trucidant,
 Pro meritis reddunt ſic mala facta meis.

HARMINIVS DVX CHERV-
 ſcorum. H. R.

Nec ducibus virtute minor, nec fortibus armis,
 Gracia quos iactat, magnaq; Roma, fui.
 Quod nimis impenſum eſt illis, mihi deſuit vnus.
 Nullaq; de factu edita ſcripta meis.
 Vnicus inuentus Tacitus, qui noſtra tacere

Noluit.

Noluit, hunc de me consule, certus eris.
 Hic tibi narrabit, per me Germania victrix
 Vt sit depulso libera facta iugo,
 Et duce cum Varo, stratis legionibus, illa
 In quanto fuerit Martia Roma metu.

ALITER. H. R.

HARMINIVS Latias deleui ego Saxo cateruas,
 Vix vbi prima mihi barba resecta fuit.
 Me metuens Caesar, Vare, ô Vare, ocys inquit,
 Redde aquilas, Romæ robor, redde aquilas.

ARTVRVS REX BRITAN-
 niæ. H. R.

Qui vocor ARTVRVS, me Gallia nominat ARTVM,
 Paruit imperio terra Britanna meo.
 Non me sceptrâ tulit quisquam præstantior illic,
 Egregius belli laude togæq; fui.
 Nomina quæ monstrat procerum virtute potentum,
 Hac est inuentum mensa rotunda meum.
 Saxonas & Dacos domui, Romanaq; fudi
 Agmina, quæ regno damna dedere meo.
 Optima prima cadunt, sic firmus & integer annis
 Occido, me regni sceptrâ cadente ruunt.

ALITER. H. R.

Barbariem obiectat cum Graijs Roma superbis,
 Barbariem præ se num mea facta ferunt?
 Sum pius ARTVRVS, nulli pietate secundum
 Dixeris, in bello sum leo, pace pater.

Mm 7 CARO-

CAROLVS MAGNVS PRIMVS IM-
perator Germanicus. H. R.

Quis me iure neget Magni cognomen adeptum?
Quia titulus factus est minor ipse meis.
Floruit optata sub me duce Gallia pace,
Pannonijs fufus concidit Hunnus agris.
Itala sublatis tellus pacata tyrannis
Pulsus est oris hostis, Iberie, tuis.
Imperij per me sedes Germania facta,
Saxonis est Christi terra professa fides.
Me quoq; neglectis duce reddita gloria Mustis,
Ipse repurgata nec rudis artis eram.

ALITER. H. R.

Te quater octonos debellat CAROLVS annos,
Ut celebres viuum mascule Saxo Deum.
Hic scopus, hac regum belli sit norma mouendi,
Proq; gerant aris praelia, proq; focis.

CANVTVS MAGNVS REX DANIAE,
Sueciae, Norwegiae, & Angliae & Nor-
manniae. H. R.

Desine mirari, quos garrula laudibus effert
Gracia, quos iactat Roma superba duces.
Danica me nulli veterum virtute secundum
Edidit hyberno terra propinqua sieto.
Facta mihi Magni, pepererunt inclyta nomen,
Quinq; sub imperio regna fuere meo.
Me sibi delegit socerum, qui tertius orbis
Arbiter, HEINRICVS nomine, sceptrum tulit.
Iustitia praeclarus eram, Regesq; potentes
Subiectos docui legibus esse suis.

ALITER. H. R.

Iustitia bellive prius mireris honorem,
 Addubites, certè par in utroq³ fui.
 Ipse mihi, lata legis reus, irrogo multam,
 Imperijs subdo quinaq² regna meis.

GODEFRIDVS BILIONAEVS. H. R.

Omnibus Europa lectis heroibus oris
 Nobile suscepi, Iasonis instar, iter.
 At mihi non Colchis, non diues velleris aurei,
 Terra fuit votis sancta petita meis.
 Hanc validis armis, Solymamq³, recepimus urbem,
 Quae fuerat diro capta sub hoste diu.
 Membris insilui primus sublimibus vrbis.
 Hinc data, cum regno, fulua corona mihi est.
 Vrbe sed hanc auro Solyma gestare negavi,
 Qua tulit occisus spinea ferta Deus.

ALITER. H. R.

Quod vexit fulgens è Colchide vellus Iason,
 Aeternum Græco carmine nomen habet:
 Qui pepuli è Solymis procul agmina Turcica regnis,
 An non GODFRIDVS laude vehendus ero?

CAROLVS V. ROMANORVM

Imperator. H. R.

Non ego quodd virtute minor, sed in ordine vitæ,
 Quod sequor, extremum spector habere locum.
 Nam neq³ suscepit me sceptrâ potentior vllus,
 Hoste nec ex victo plura trophæa tulit.
 Africa, quæ semper sitiens, Europaq², vidit,

Aur

Auriferoq; recens terra reperta solo.
 Sic mihi perpetuo fortuna secunda tenore
 Adfuit. & cœptis fuit amica meis.
 Assiduis donec curis confectus. & aeo
 Inualidus, fratri sceptrum relinquo meo.

ALITER H. R.

CAROLVS vnanimi mundū cum fratre gubernans
 Romanum cogo vincula ferre patrem.
 Franciscus capitur Ticinum Gallus ad amnem,
 A me deuictus dat quoq; Turca fugam.

CHRISTIANVS EIVS NOMINIS III.

Daniæ atque Norwegiæ Rex.

H. R.

Si mihi, quod faciunt alij, memorare liberet,
 Quæ fuerit bello gloria parta mihi:
 Oppressos regni motus, armisq; referrem
 Cum duce te fractam, clara Lubeca, meis.
 At mea laus maior, non tantum Marte feroci,
 Sed prestans etiam quod pietate fui.
 Vix princeps ego quo vixi me iustior aeo,
 Aut pius, aut clemens, aut magis æquus erat.
 Sic placida seruans populos in pace regebam.
 Fama volat mundo, spiritus astra tenet.

ALITER. H. R.

Pacis amans, pietate vicens, fera bella perosus,
 Et vita talis, nomine qualis eram.
 Ergo Deus pugnans pro me, male perdidit hostes.
 Felix quem ducit, curat, amatq; Deus.

FRIDERICVS II. DANIAE, NOR-
wegiae, &c. H. R.

Quid iuuat & prodest populis imponere leges,
Claraq; per latas sceptrata tenere plagas?
Si fuit ignauum tempus teriturq; quiete;
Vita voluptatis quid pigra ferre potest?
Hoc studium, hac cura est factis efferre sub astra,
Et supra proaos tollere auo q; caput.
Ditmarsii domiti bello, & cum Suecus in annum
Iam sextum arma malo ferret amara suo,
Fractus multiplici subit horrida vincula clade:
Praemia iusta, licet fera, tyrannus habet.

ALITER. H. R.

Ad eundem Apostrophe.

Macte animo, & virtute noua, & victricibus armis,
Dilecte o anima plus FRIDERICE mea:
Munere diuino & supplex Ditmarsia venit;
Sic Sueci pacem te petiere tuam.

IOANNES PISCATOR.

Quod me pictoris magnis heroibus illis
Docta manus iunxit, non ratione caret.
Hi velut in terris querunt distantibus hostes;
In fluuijs hostes sic ego quero meos.
Et capio insidjs, & aperto Marte trucido,
Inuigilans studio nocte dieq; meo.
Si quis erit nostras penitus cognoscere laudes
Qui cupit, has vnum distichon illud habet:
Squamigeros vndis reti velut exit aho pisces;
Pocula sic pleno gutture sicco bibens.

ALB

ALITER.

*Tres cubitos vix dat statura, tricongius haustum
Est meus: hac sola dux ego rexq; via.
Magna illi magni fecere; ego magna pusillus:
illi pugnantes sapè, ego sapè bibens.*

IN IMAGINES DVCVM VIRTVTB
bellica illustrium.

*Quos hinc stare vides sua fortia facta loquentes,
Indomito clari Marte fuere duces.
Vna tulit nostris atas vicinior annis,
Clarior hac armis vix prius vlla fuit.
Non satis est ipsos virtute extollere reges,
Et fortes illic expedit esse duces.*

CONSALVVS FERDINANDVS

*Corduba, cognomento Magnus, Ferdinan-
di Hispaniarum regis Dux.*

H. R.

*Quod gero praeclarum cognomen ob inclyta facta,
Hoc mihi concordì est militis ore datum.
Bella meo victor confeci ingentia Regi,
Terra sub imperio cuius Ibera fuit.
Effrenes domui Mauros, armisq; subegi,
Quà rigat Hesperios flumine Bætis agros.
Adieciq; nouum regnum, quà mœnia culta
Parthenopes salsum verberat alta fretum.
Quæ non inuidiæ virtus patet? vltima fecit,
Hæc me priuato sub lare fata pati.*

ALIRER. H. R.

Magnus ego verò Consalvus nomine dicor,

Hæc

CIMBRICA.

555

Hoc pater, ast illud strenua dextra dedit.
Exegi Gaditana feros trans aquora Mauros,
Afferui regi Bœtica regna meo.

MAXIMILIANVS COMES BVRENSIS,
Caroli v. Imperator Dux. H. R.

Vir grauis, armorumq; fui spectatus in vsu,
Nec virtute minus, consilioq; potens.
Vt fuit eiectus erepta Bolonia Gallis,
Anglia quam tenuit dux ego regis eram.
Hinc tu belligerans semper victricia signa
Auspicijs duxi, Carole Quinte, tuis.
Cumq; ingens gereres bellum per Teutonis oram,
Inferiorq; tuo viribus hoste fores:
Agmina traducens Rhenum, tibi Belgica iunxi,
Nec fuit absq; opera palma parata mea.

ALITER H. R.

Expugnata fuit captis Bolonia Gallis,
Cum ferrem auxilium flauæ Britanæ tibi.
Hessus, & inuicto septemuir pectore Saxo,
Me duce dant palmam Carole diue tibi.

GEORGIUS FRONSPERGIUS

Sueuus eiusdem Caroli V. Dux.

H. R.

Corporis vt prestans super abam viribus hostes;
Sic animi pollens robore ductor eram.
Militiam didici teneris per ductus ab annis,
Armaq; sub magno Casare primatuli:
Quo sene defuncto, sectanti castra nepotis,
Vix quisquam belli par mihi laude fuit.

R16-

*Pralia inſta manu promptus ter quinq; ſubiui,
 Bis decies pugnas ſuſtinuiq; leues.
 In patria morbo morior ſerpente per artus,
 Dum petitur ſignis Martia Roma meis.*

ALYBER. H. R.

*Promptus eram, nulli veterum virtute ſecundus,
 Seu res conſilio ſeu per agenda manu.
 Stans ego equum potui frenis inhibere volantem
 In valido tantum corpore robur erat.*

ODETTVS LAVTRECCVS FVXIVS
 copiarum Gallicarum in Italia Imperator.

*Non habuit virtute parem mihi Gallia quenquam,
 Quo data ſunt vitæ tempore fata mea.
 Horror eram Latio, famâ notiffima calo
 Oppida ſunt armis multa ſubacta meis.
 Hinc nomen, quod rex meruit Demetrius olim,
 Mira expugnatis vrbibus arte, tuli.
 Qui bellis inuictus eram, me ſaua ſubegit
 Acriter inſurgens per mea caſtra lues.
 Et cineres fortuna meos affixit iniqua,
 Dum tumuli expertes bis duo luſtra iacent.*

ALITER.

*Sunt quia capta meo quàm plurima moenia ductu;
 Expugnatorem me vocitare ſolent.
 Claruit hac olim Macedo Demetrius arte,
 Participem laudis nunc habet ille ſua.*

MARTINVS ROHEMIVS GELDRENSIS,
 ſis, primò Galliarum regis, deinde Caroli V.
 dux. H. R.

Quis fuerim, longo non est opus edere versu,
 Quod subit, hoc vno carmine scire potes.
 Fulmen et am belli, ferro grassabar, & igni,
 Oppida militibus diripienda dabam.
 Id satis est, testes Belgæ, Moriniq; remoti,
 In mare quæ Scalde, Dilia, Mosa fluunt.
 Illa viris opibusq; potens Antuerpia testis,
 Qua mihi victrici penè subacta manu est.
 At sibi me sicut tunc Gallia sensit amicum;
 Sic eadem clades me tulit hoste graues.

ANTONIVS LEVA, DVX CARO-
 li v. Imperat. H. R.

Non leue momentum est magno didicisse magistro
 Militia leges & graue Martis opus.
 At mihi cum nemo belli praeceperit artes,
 Plurima natura dona fuere mea.
 Nec me vlla indecorem ventura redarguet atq;
 Maxima sunt ductu bella peracta meo,
 Meq; ideo Insubrum praefecit Carolus ora,
 Propugnata manu fortiter illa mihi est.
 Quod nisi fregisset vires dolor artubus haerens,
 Essem magnorum gloria magna ducum.

ANDREAS AVRIAS, CAES. CLASSIS
 Praefectus. H. R.

Ego, quem spectas, Latia fama incluta terra,
 Et Ligurum quondam lausq; decusq; fui.
 Quis pelago gessit me bella peritior alto?
 Quis patria adduxit commoda plura sua?
 Vt mare purgavi praeonibus, & mihi classem

N n

Ducentò

*Ducenti semper terga dedere Scytha:
Sic patriam asserui, pulsus sine cade tyrannis,
Et stabilem iussi legibus esse suis.
Hinc statuam patrie mihi patria grata locavit,
Hec mihi virtutis posthuma testis erit.*

SEBASTIANVS SCHERTELINVS,
urbis Augustæ Vindelicorum belli
Dux. H. R.

*Vindelici insignis agris belloq; togaq;
At melior valido dux ego Marte fui.
Cum celebres iunctis sociarent urbibus arma
Pro defendenda religione duces:
Agmina praefectus duxi, vicinâq; celfo
Alpibus arx cliuo, me duce, capta fuit.
Victor ob id mutare solum me Caesar adegit,
Præmia decernens in caput ampla meum.
Obtinuit generosa locum clementia tandem,
Et pius ignouit, restituitq; meis.*

IOHANNES RANZOVIUS, TRIVM
Danicæ Regum, Friderici I. Christiani III. &
Friderici II. summus Consiliarius, & bel-
lorum dux, huiusque arcis fun-
dator.

*Non sine re magnis heroibus inferor illis,
Quos volui tantos hoc ego stare loco.
Nam nec eram virtute minor, nec fortibus ausis,
Siue toga spectes edita, siue sago.
Regibus assedi tribus, imposuiq; coronam,
Exuuias victo bis quater hoste tuli.
Effer a submitit, Duce me, Dithmarsia collum.*

Libera

*Libera bis ductu Dania facta meo est.
Sic satur inuicta fama virtutis, & armis,
Succubui fati, nunc habet aula poli.*

DANIEL RANZOVIUS, DVX EX-
ercitus regis Danorum Friderici II. in
Suecos. H. R.

*Me quoq, viuentem complexus amore propinquus
Illustres inter iussit habere locum.
Nec res quas recitem desunt mihi fortiter acta,
Sed prohibet victus cuncta referre pudor.
Hoc dicam saltem, ter aperto Marte Suecum
Expertum nostras non sine clade manus.
Tres belli amississe duces, quos cepimus armis,
Quid moror? ipse opera fert quoq, vincla mea:
Sex licet inconstans Mauors nutauerit annos,
Vring, insignes perdiditq, viros.*

HEINRICVS RANZOVIUS AD HER-
luffum Trollium, Præfectum classis
Danicæ.

*Et mihi tu proceres inter spectabere Trolli,
Hic quibus ex merito iustus habetur honor.
Est tibi cum multis decus hoc commune, quodd arma
Chara pro patria Rege iubente capis.
Est tibi cum multis decus hoc commune, quodd inter
Tela, mari victor, saucius inde cadis:
Hic tibi sed propria consurgit laudis origo,
Vllo qua non est interitura die;
Diuite quodd censu longos possessa per annos
Prædia vis Musis esse sacrata pijs.*

IOANNES COMES ARNSBERGEN-
fis, in Frisia cæsus.

*Si quibus inconstans peperit fortuna dolorem,
His ego me socium dicere iure queo.
Et mihi natales, genus, & connubia magnum
Nobilitas factis qua fuit aucta, dabant.
Cum gereret bellum Germanide Carolus ora,
Bureni consors strenuus arma tuli.
Ut noua turbauit fortes discordia Belgas,
Regis ab Hispani partibus ipse steti.
In Phrisia vitam mihi mors ita flebilis aufert,
Sic rapiunt claros tristia fata viros.*

IBIDEM.

*Non moror, in bello cecidi quod victus ab hoste.
Pugnando fortes claudere fata decet.
Hoc queror, obscuro perij quod milite casus,
Nec laudem de me strenuus hostis habet.*

ANTONIUS PERENOTVS ATRE-
batenfis, & Lotharingicus, Car-
dinales.

*Desine mirari hic armatis esse togatos
Immixtos, ducibus cardineosq; patres.
Bella manu haud gerimus, mens est armata sub om-
Fortuna casum consilij validis. (nem)
Consilij nostris motus componimus orbis,
Impia cum reges bella mouere student.
Non decet, vt patrie patres certamina neclant,
Magnosq; irritent ad fera bella viros.*

APOE

APOSTROPHE H. R. AD IOHAN-
nem Fresum, Cancellarium Regis Dano-
rum Friderici II.

Nec tu carminibus nostris indictus abibis
FRESI, canicie sparse dicente caput.
Nam tua Ranzouio certe de sanguine creta
Est auia, ut versu te quoq; iure canam.
Addo tamen maius, duplici ut te iure nepotes
Ranzouidum hos inter me posuisse legant.
Nam tua te virtus ad summos vexit honores,
Insuper & studij pramia larga dedit.
Id quod erat geminis facundus Nestor Atridis,
Dania te sensit Regibus esse suis.
Externum bellum belle non cesserit vlli,
Si non sit Nestor, consiliumq; domi.
Longa igitur tibi nent fatales stamina Parca,
Implentes vita lustra bis octo tua.

MAVRITIVS SEPTENVIR
Saxonia.

Arma, animus, virtusq; meis maturior annis,
Carole nota tibi, Turca fuere tibi.
Namq; in Pannonicis quod gestum est fortiter agris,
Omne manu nostra consilioq; stetit.
Tu quoq; Landrisij ad muros es Galle repressus,
Exutusq; armis, non sine clade, tuis.
Ergo mihi in septem procures Germanidos ora
Ascito Caesar bella gerenda dedit.
Huic etiam clausis bellum feci Alpibus, arte
Hessus ab Albano cum duce captus erat.

ALITER.

Plurima nunc pacata forent, nisi stamina vita
 Rupisset medio tempore Parca mihi.
 Namq; meo decreta animo sententia stabat,
 Marte mori, aut pacem Marte parare meis.

HENRICVS IVNIOR DVX BRVN-
 fuicensis.

Nulla humanarum quàm sit constantia rerum,
 Collige ab exemplo, qui legis ista, meo.
 Hilsheimense solum, primo sub flore iuuenta,
 Per valida adieci finibus arma meis.
 Gaudentem spolijs Hessum cum Saxone partis,
 Armata patrio vipepulere solo.
 Vt niger hos vicit Iouis ales ad Albidos vndam,
 Felix amissos occupo rursus agros.
 Perpetuum ac nihil est, & ab omni parte beatum,
 Fortuna alternans datq; adimitq; datum.
 Nam geminos natos vna Mars impius hora
 Abstulit, hos letho machina dira dedit.
 Haud quenquam dubie fas est considerare sorti.
 Vita aloës multum, mellis habet minimum.

CHRISTIERNVS II. REX
 Danorum.

Non mihi si centum lingua sint oraq; centum,
 Dicere facta satis pro ratione queam.
 Innocuos mactare viros, & humata sepulchris
 Eruere, & flammis ossa verenda dare.
 Non tondere pecus, totam at deglubere plebem,

V. x. c. l. e.

*Vxore exclusa, te Siebrechta, fui.
Delitia illa fuere mea, stabilesq; fuissent;
Ni priuauisset me Deus ipse throno.*

ALITER.

*Discite iustitiam moniti & non temnere Christum,
Quicumq; in vultus figitis ora meos.
Carcere in vndecimam ferme trieterida captus,
Sautia magnus Rex luo supplicium.*

ERICVS XIV. EIVS NOMINIS SVECO-
rum Rex, in vincula coniectus.

*Quid memorem mea facta miser? reticere luberet,
Cade & coniugio notus vbiq; meo.
Sexaginta meis manibus sine iure peremi,
Pars mihi magna horum sanguine iuncta fuit.
Quoquo ergo aspicio, diri mens conscia facti
Occurrit, miseris excruciatq; modis.
Nunc mihi preceptor Dionysius ilia crudo
Traiectus ferro, tristis Erynnis adest.
Nunc proceres Orco missi, atque innoxia bello;
Ante meos oculos perdit a turba volat.*

SVB D. HENRICI RANZOVII
imagine.

*Si quis erit, quem forte iuuat sic querere, quare
Hi tabulis prebent ora videnda viri?
Is sibi virtutis proponi exempla probata,
Quam vitij spretis discat amare, sciat.
Quamq; sit instabilis vite fortuna caduca,
Quam varios seruent lubrica fata modos,*

Nn 4

Quam

Quàm subito magna spes euanescere casu,
 Et soleant labi grandia cepta virum.
 Quisquis es incerta diuersa pericula vitæ,
 Et dubia sortis spernere fata, caue.
 Nam caro ceu fœnum est, & gloria nostra velut flor.
 Manè viget primò, vespere lapsa iacet.

IOANNISCVS MORIO H. RANZO-
 uij de seipso.

Quis prohibet, si me viuentem semper amaui
 Hunc domino hoc iunctum me quoq, stare loco?
 Stat quoq, piscator, stomachum si piscibus ille,
 Iucundus animum paui ego sæpè iocis.
 Morio non vulgaris eram, iuuenesq, senesq,
 Luxerunt raptum funere, luxit herus.
 Illi mordaces poteram depellere curas,
 Ridentemq, iocis exhilarare meis.
 Aut illos imitare, iuuat si perdere vitam;
 Aut me, si cordi est viuere dulce tibi.

ALIVD.

Quid mirare duces miser, ardescisq, tuendo?
 Nescis quale tegat splendida vita malum.
 Lerna periclorum, & certi sentina laboris,
 Prudentum vita est: stultus at hisce caret.
 Ergo agè stultitiam simula, sic nulla subibis
 Munia, donantur pectora stulta rude.
 Vt fugeret longi malesana negotia belli
 Sisyphides, littus fertur arasse maris.
 Aut flue delicijs, & duc inglorius euum,
 Aut mercare graui grande labore decus.

Ingreitor quodcunq; velis iter, vnus vtriq;

Fini, mors fatuum cum sapiente rapit.

Viure non tibi vis, alieno vt tempore viuas,

Quid, num pdst vt edas, ante famem moreris?

„ Ab nimio falax emitur me iudice nomen.

„ Viue tibi, nimum nec sape, tutus eris.

„ Viue tibi, nec te crucia, neq; crastina cura.

Hoc ego prudentes admoneo fatuus.

SVB EFFIGIE CAROLI V. IMPONEN-

tis fratri Ferdinando coronam circumstan-

tibus Germaniæ Septemviris.

Si tibi plus vltra placuit contendere Casar;

Ad fossas Metis non benè castra locas.

Hic positus limes fatalis Carole sortis,

Qua tibi tot bellis obsequiosa fuit,

Admonet, ad metam te peruenisse, nec vltra

Victrici cursum posse tenere manu.

Ergo siste gradum, capiat Ferdinandus habenas

Imperi; .reliquum iure Philippus habet.

HEINRICVS RANZOVIVS.

Hic pater exhalans animam, concessit ad vmbra,

Hinc mihi semper erit lugubris ille locus.

Ingreiens cari mortem lugebo parentis,

Dum reliquus nostro corpore sanguis erit.

Cumq; quid humanum eueniet, si fata probabunt.

Tu locus agroti, tu morientis eris.

In te confugient (quoniam secretus es) omnes,

Accipiet morbus quot quot in arce meos.

SVB PYRA DIDONIS. H. R.

Amor venenum dulce, quem non illicis?
 Primò suavior quidem melle Attico,
 Sub sine vincis fellis amaritudinem.
 Quam non voluptatem videbat Elissa, cum
 Manerot Aeneas? vbi is litore ratem
 Solut; quid illa miserius? quin pectoris
 Crates sui disrumpit ense Troico.
 En musta qui bibit, ebibat facem quoq;

REX A SVBDITIS SVIS CIR-
CVNDATVS.

Stat REX in medio nudus, quem cingit vtrinq;
 Ciuus, sacrificus, nobilis, agricola.
 Hoc monet vt regi sint publica commoda cura,
 Et colat imprimis numina sancta Dei.
 Namq; vbi rex nimium luxuq; addictus & armis
 Nec populi memor est, nec pietatis amans:
 Euertit miseros talis petulantia ciues;
 Euersis princeps ciuibus ipse perit.

IN HORTIS VERTVMNVS.

Pomiferum quicumq; venis nouus hospes in hortum,
 Ne mea miratus que sit imago, roga.
 Est mihi Vertumno nomen, quia vertor in omnes
 Quas animus formas gestit habere meus.
 Nunc habitu messor, nunc sum robustus arator,
 Nunc manibus iures gramina secta meis.
 Nunc frondes poterunt credi, vitisve putata,
 Mollia nunc ramis poma reuulsa suis.

Qua

Qua lubet, hanc sumo faciem, res nulla repugnat,

Qualibet in vultus apta figura meos.

Hinc est, primitias anni quod grata vetustas

Inq, meas aras lactea dona dabat.

Seu patulis surgens ramis produceret arbor,

Seu varijs cingens floribus herba caput.

Nunc aded, toto quacunq, leguntur in horto,

In manibus spectas muner a prima meis:

Poma, nuces, vvas, pyra, pruna, cydonia, mora,

Quaq, nimis longum cuncta referre foret.

Si lubet e multis aliquid, quodcumq, lubebit,

Accipe, larga manus nil tibi nostra negat.

Hoc saltem oro vnum, pleno si ventre recedes,

Dicas, Vertumni munere vado satur.

NYMPHA VENATRIX HORTI ET

piscinae custos.

Huius NYMPHAE loci, parui custodia stagni,

Dormio, dum stando fessa reclino caput.

Parce meum, quisquis venis huc, abrumper e somnum,

Seu tibi stare lubet, siue sedere, tace.

Me meus Henricus dominus cognomine Ranzo,

Excubias horto iussit habere suo.

Si strepitum facis, Et somnum mihi rumpis, in horto

Eurem clamabo protinus esse meo.

Vt reor, indignum nemo scelus esse putabit,

Quod volui pulcra virginis esse comes.

At mihi ne iunctam thalamo quis credito: non est.

Non aded sordet libera vita mihi.

Stulta meum rapit officium, seq, ingerit vltro,

Atque meo custos vult vigil esse loco.

Stultus

Stultus ego contra seruo vigilantior illam,
 Et pariter mentem pasco oculosq; meos.
 Victa iacet somno, tu sis quicumq; cauto
 Rumpere, soli hoc est fas licitumq; mihi.
 Si non obsequeris, fustem falcemq; recuruam
 Non frustra sumptos experiere mihi.

A P I A R I I.

Quam spectas apibus domus dicata est,
 Ex magna ratione: nam propinqua
 Quondam examen apum resedit arce,
 Huc latos procul aduolans per agros,
 Cum vix vndiq; iam parata staret:
 Quod faustum ratus omen esse, paruam
 Hanc illis dominus domum locauit,
 Et ne deiciant iubet nepotes,
 Ne quisquam moueat loco, pretatur.

SEMINARIUM ARBORVM HAC INSCRIPTIONE CIPPO INCISA CONSTAT.

Anno Domini 1580. H. R. has, quas vides, quercus ordine plantauit, abietes conseuit, betulas in vallo distribuit, ceterasque arbores in hoc seminarium aliunde translatas, & satas coluit, fossaque muniuit, ac initium sationis ascribi iussit, eam ob causam, vt harum arborum ætatem explorare possit posteritas, quam in omnia orbis secula æterna diuinitati commendat.

A L I V D.

Has ego conseui quercus, betulasq; patenti
 In campo, propria disposuiq; manu.

Et rogo

Et rogo ne temerè violet ladárve securi,
 Post mea qui tandem fata superstes erit.
 Scilicet ex illis, quot quercus duret in annos,
 Posteritas facile discere sera potest.

AD HOROLOGIVM AV-
 tomaton.

Hoc opus aequales spacijs distantibus horas,
 Lapsaq; sub terras, ortaq; signa docet.
 Qua mediam cali labentia sidera & imam
 Obtineant verso cardine signa domum.
 Lunaq; quo Phæbo iungatur tempore monstrat,
 Oppositum teneat Lunaq; quando locum,
 Felices anima, quibus hæc sapientia cura est,
 Lucidaq; immotis legibus astra colunt.
 Illas posteritas meriti memor inferet astris,
 Astrorum monstrat fabrica mira Deum.

IN ARMAMENTARIO.

Diuidere arma patris cum vellent bellica nati,
 Corpore qua proprio gesserat ipse suo.
 Mars clypeum abiecit, dixitq; ò parcite nati,
 Parcite, in his aliquid Mars quoq; iuris habet.
 Quoties genitor defendit ab hostibus arma,
 Turpe, ea si natis diripiantur, erit.
 Integra, dante Deo, post tristia fata manebunt,
 Vt sacra, dum vixit, tutaq; semper erant.
 Ergo dedit Paulo fraterni pignus amoris
 Henricus partem, Marte monente, suam:
 Exoptatq; armis cum laude vtatur iisdem,
 His vsus genitor qualiter antè fuit.

PON-

PONTIS.

HENRICVS RANZOVIVS, Ioannis filius,
Regis Daniae in Ducatibus suis locum teneas,
dominus in Bredenberg, Ranzouisholm, &c. An-
no ætatis LX. & Christina ab Hallen, Francisci
ab Hallen vnica filia, eius vxor, anno ætatis LI.
Anno Domini M. D. LXXXV. hunc pontem con-
strui curarunt.

PONS SPECTATORI.

HENRICVS celebri Ranzoo sanguine natus,
Me pontem curuo fornice struxit eques.
Possit vt hæc pedibus siccis transire viator.
Qualibet & currus res grauis axe vehi.
Ligneus ante fui, saxum iam versus in album,
Res hominum varias testor habere vices.
Traiectus fratrum, qui subterlabitur amnis,
Dicitur, hinc forma pendet origo noua.
Namq; meo domino natos, par nobile fratrum,
Cum iuuenes essent, abstulit atra dies.
Hic Theodorus erat vocitatus, at ille IOANNES
Indolis eximia, charus vterq; patri.
Me dominus voluit niueam quoq; sumere formam,
Amnis fraterni qui tego ritè vadum.

INSCRIPTIO MONUMENTI

Caij Ranzouij.

SVBSISTE VIATOR,

&

HENRICO RANZOVIO TRIVM
Daniae Regum in Ducatibus Vicario, viro
optimo, patri mcestissimo, pro
pietate tua condoleto.

Hic

Hic conditur

CAIVS

Ex nobilissima & antiquissima Ranzouiorum
gente apud Cimbro orientis:

Spes patris & patriæ, matris solamen,
columen familia:

Qui reuerendiss. Bremensis Archiepiscopi, Hol-
statiæ Ducis Iohannis Adolphi Consiliarius,
& arcis Gottorpia Prefectus,
in ipso ætatis flore,
in medio vitæ cursu,

Cùm, hebdomatico quarto completo, vixisset
annos octo & viginti, menses octo,
diesque vndecim,

Pro thalamo, quem cogitabat, tumulum adit.
A. C. CIO. IO. XCI. XX. Aprilis.

HENRICI RANZOVII PER-
petuum de bibliotheca sua
DECRETVM.

Quæ infrà scripta sunt, hunc in modum san-
cita sunt, inuiolateq; obseruantor.

Ranzouij, nec quisquam alius, hanc possidento,
Hæredes eam non diuidunto,

Nemini libros, codices, volumina, picturas,

Ex ea auferendi, extrahendi,

Aliòve asportandi,

Nisi licentia possessoris,

Facultas esto.

Si quis secus fecerit;

Libros, partemve aliquam abstulerit,

Extraxerit, clepserit, rapserit,

Concerpserit, corruerit,

Dolo malo:

Illico

Illicò maledictus,
Perpetuò execrabilis,
Semper detestabilis
Esto, maneto.

IN SACELLO PROPE SEGEBER-
GAM AB H. RANZOVIO
exstructo.

In parte Orientali intima.

HOC SACELLVM, NE EIUS VIOLETVR
religio, ingrediens hasce obseruato
LEGES.

Deum Opt. Max. trinum & vnum ante aram fle-
xis genibus adorato. Manibus immúdis nihil con-
trectato. Omnibus lustratis, quæ saxis incisa sunt
perlegito. His peractis, Friderico II. Regi Daniæ
de placido obitu & vitæ immortalitate gratulator.
Et filio eius Christiano IV. cæterisq; Principibus
Holsatiæ gubernationē piā pacatamq; exopta-
to. Secúndum illos, Senatorib⁹ & proceribus regno-
rum Daniæ, & ducatuū Holsatiæ, &c. nec nó Hen-
rico Ranzouio, eius liberis, posteris, familiæque
vniuersæ successus salutare atq; prosperos preca-
tor. Hosque omnes Deo Opt. Max. commendato.
Mortalem denique te esse memento, & vitæ spa-
tium, quod omnibus natura circumscipit exiguū,
tanctissimè honestissimeque conficito, vt morient
vivas in omnem aternitatem.

AB AVSTRALI PARTE, INTIMA HEN-
RICI RANZOVII QVERIMONIA SE
offert, & eiusdem consolatio.

Subsiste hæc intuens, & mihi HENRICO RAN-
ZOVIO

CIMBRICA.

573

ZOVIO Regum Daniæ, Christiani III. & Friderici II. quondam, & nunc Christiani IV. in Ducatibus Holsatiæ Vicario, LXIII. annū ætatis agentis, pro pietate tua condolecto. Vnius enim anni spatium orbatum sum Friderico Duce Holsatiæ, &c. Domino meo, filia Catharina in Dania; filio Friderico nato tertio in Gallia; neptre Catharina, ex Oligarda filia, in Germania, nec non duobus fratris mei Pauli filijs, Daniele in Gallia, & Iohanne in Polonia; tandem etiam Friderico II. Rege Daniæ, &c. Domino meo clementissimo, nō tantum Regē, sed patre patriæ, cuius Europa vix iam habet pietate, virtute, magnanimitate, fortitudine in rebus gerendis, & consiliorum felicitate similem. Qui omnes longè distitis locis mortui, resurrectionem vitamque coelestem coniunctim expectant. Iam egomet dissolutionem mei corporis, ut servus dominos, pater liberos, avus neptem, patruus fratris filios, & grandævus iuvenes, præpostero planè naturæ ordine præcedentes, ad vitæ æternæ societatem quamprimum sequar, auidè pieque desiderans exopto.

NULLA CALAMITAS SOLA.

Interim huius expers lector, vive, vale, præsperei fortuna utere: quod tibi ex animo precor.

HENRICVS RANZOVIVS CONSOLATUR SEMETIPSUM.

*Ipsè ego sic casus terræ, tristesq; ruinas
Consolor, damnis contraria lucra rependens.
Terra est hospitij domus, est mihi patria calum.
Aduena sum terris, hæres ac ciuis Olympo:
Hic parvus dolor est, illic immensa voluptas:*

64

Fide

*Fide igitur mea mēs, & fer, quodcunq; ferendū est
Mox tibi finis erit requiesq; petita laborum.*

IN PARTE OCCIDENTALI
INTIMA.

Diuo FRIDERICO II. Chr. F. Frid. N. Christian. Pronep. Regi Daniæ, Noruegiæ, Gothiæ, VVandalicę Duci Slesuici, Holsatię, VVagrię, Stormariæ, Dithmarsiæ : Comiti Oldenburgi & Delmenhorstæ, &c. Europæ lumini, Reipub. Christianæ columini : Post immortalia belli pacisque opera domi forisq; insigni cum laude confecta: summi Regis imperio, è regni mortalis statione ad celeste regnum immortale euocato, anno publicæ sal. CIO. IO. XIIIC. prid. Non. April. ætatis LIII. m. XIX. d. IV. magno patriæ cum incommodo, bonorum omnium incredibili cum luctu, principi optimo maximo P. M. M. P.

ALIUD.

Deo Trino & Vni, Opt. Max. gentis humanæ creatori, sospitatori & sequestro sacrum : & æternæ memorię gloriosissimi, fortissimi & religiosissimi Principis, D. Friderici II. Daniæ, Noruegiæ, Gothorum, Vandalorumque regis, patris patriæ, diuorum principum, Christiani III. Friderici I. N. Christiani I. Pronep. qui sui æui monarchas religione in Deum, sinceritate erga confederatos, virtute & industria aduersus cunctos antecelluit: Christianam rep. constantissimè asseruit: cuius in bello magnanimitas enituit: in pace fides culta, clementia in omnes ordines singularis extitit, candor penè proprius fuit. Ei Reip. bono genito, eiusdē graui iacturæ denato, postquã LIV. ann.

CIMBRICA.

575

ann. felicissimè exegisset. xxix. regnasset, vtriusq;
sexus sobolè, tres mares, quatuor filias ex illustrib.
& clemètib. Principe, D. Sophia ex Mechelburgen-
sium Ducū stirpe oriunda, coniuge suauiss. sustulisset,
ac in his Christianū iv. filium paternarū virtutum
hæredè, regnorum successorem reliquisset super-
perstitè: terram deniq; cælo iv. April. anno vltimi
seculi cix. id. xiiic. Anderschouia in Selandia Cim-
brica cōmutasset, Roschildiæ iuxta Mausolæū au-
gustiss. herois Christiani 3. patris sito, Daniel Ro-
gersius, serenissimè heroinè D. Elisabethæ, Angliæ,
Franciæ & Hiberniæ Reginæ in Daniam secūdum
legatus, hoc mortale immortalis obseruantia monu-
mentū, Musarū & Gratiarū cælo sculptum, mce-
stissimus posuit, supremumq; P. V. vouit, & vt
Henricus Ranzouius id hoc loco suis inscriptioni-
bus adderet, petijt.

Partes interiores ab inscriptionibus etiamnum vacuæ
sunt: quocirca ibidem hæc leguntur:

Mœrentem locus hic, procul hinc discedite lati.

Ergò

Marmoris hoc vacuum lacrymis impleto viator,

Si pietas animum commouet vlla tuum.

ORIENTALIS PLAGA HASCE IN-
scriptiones extrinsecus obtinet.

DEO TRINO ET VNI SACRVM.

Friderico II. Christiani III. Regis filio, Frideri-
ci I. Regis nepoti, Christiani I. Regis pronepoti,
Danorum, Noruegiorū, Gothorū & VVandalorū
Regi, Slesuicensium, Holfatorum, Stormariorū &
Dithmarforū Duci ac Principi, pio, felici, inclyto,
Domino suo clementissimo, A. C. cix. id. LXXXIIX.
iv. Aprilis, ætat. anno Llv. defuncto, Héricus Ran-

OO 2

ZOUIUS

zouius Regiæ suæ maiestatis in Ducatibus Holsatiæ
Vicarius, mœrens dolensque, debitæ gratitudinis
ergò, in memoriam perpetuam honoris & virtutis
maiestatis eiusdem hoc facellum FF.

FRIDERICVM II. REGEM DANIAE
ALLOQVITVR HENRICVS
Ranzouius.

*Qui caput Europæ, qui Martis & artis ad Arcton,
Qui iuris columen, qui pietatis eras;
Hunc tibi, Rex, tumultū, Friderice, Henricus honoris
Ranzouius soboli constituiq; mee.
Vno namq; senex anno sex funera plango,
In quibus, heu, summus sunt tua fata dolor.
Id testor. Tu diue meum ne despice pignus:
Sic tuus ex merito te tueatur honos.*

HENRICVS RANZOVIVS AD SERE-
NISSIMVM REGEM DANIAE FRI-
dericum II.

*Dum tibi vita fuit, felici sorte fruebar,
Est nunc per mortem fors mea versa tuam.
Conficior curis lachrymarum in valle relictus,
Te sine plena graui vita dolore mihi est.
Accipe supremos, Rex, quos largimur honores,
Præstiterat nostro te superesse rogo.
Ovtinam viuo potuisssem premia iusta
Reddere: pro meritis accipe nunc tumultum.*

IN AVSTRALI PARTE EXTRINSE-
CVS VIDERE LICET SEQVENTEM
inscriptionem: & solarium vnum in pla-
no descriptum cum versibus.

DEO

DEO OPT. MAXIMO POSTERITA-
tiq̄ue Sacrum.

D. D. D. D. FRIDERICO I. Christiano III.
FRIDERICO II. & CHRISTIANO IV. proa-
uo, auo, patri ac filio, quatuor ex ordine Danorum
Regibus, victoriosis ac potentissimis, de se & suis
optimè meritis, HENRICVS RANZOVIVS tri-
um posteriorum in Ducatibus Holsatiæ, &c. Vi-
carius, subiectissimæ obseruantiaẽ ergò, An. Do-
mini CIO. IO. LXXXIIX. ætatis suæ LXIII. fieri
curauit.

IN SOLARIVM.

*Hic tibi cum numero spectantur nodus & vmbra,
Quæ tria quid doceant, commemorare libet.
Vmbra notat dextrè, quota cursitet hora diei,
Hincq̄, monet vitam sic properare tuam.
Ast in quo signo magni lux publica mundi
Versetur, mira nodulus arte docet.
Si vis scire, dies quot quilibet occupet horas;
Id numerus media sede locatus habet.*

PARS OCCIDENTALIS RETINET
DONATIONEM HVIC SACELLO
addictam, hoc modo:

Ego Henricus Ranz. do, lego, dariq̄; volo quot-
annis tertia feria Pentecostes, peractis sacris, &
proximis sequentibus tribus diebus, per Presbyte-
ros & Diaconos huius oppidi (quos coniunctim
eius rei dispensatores, certo laboris præmio con-
stituto, ordinavi) ante hoc sacellum, ad refectio-
nẽ centum pauperum præfecturæ Segebergensis,
eleemosynas anniuersarias, ex reuditib. cuiusdam

o o ; pecu-

pecuniariae obligationis ipsorum fidei traditæ, re-
fiduamq; horum redituum partem ad reparacione
huius sacelli, quotiescumq; necessaria fuerit, con-
uertit: ea tamen lege ac conditione, vt illi reditus à
Diaconis ad nullos alios vsus conferantur, nec
alio loco eleemosynæ distribuantur. Quod si fa-
ctum fuerit, hæredibus, posteris, familiæque meæ
Ranzouianæ concessi potestatem, huic sacello ad-
dictam donationem reuocandi, reditusq; ad alios
pios vsus transferendi. Et licet hanc formam dis-
positionis acta sigillata plenius contineant; ta-
men eius tenorem, ad fidem harum rerum posteris
faciendam, huic tabulæ quoque incidi placuit.

SEPTENTRIONALIS PLAGA
hac habet:

IEHOVAE DEO SACRVM.

DEVS OPT. MAX. Quam indidisti mentem,
animum, vitam, quemq; dabis extremum spiritum,
voti reus, iure tibi reddo, dedo, addico ego Henri-
cus Ranzouius: qui

Friderico II. Rege Danorum,
Friderico Duce Holsatiæ, dominis meis
Friderico Ranzouio filio meo,
vnius anni spacio
præopera morte sublatis,
concepti acerbissimi doloris
monumentum hoc votiuum,
obnoxia piaque affectione,
contra votum posui.

Anno Domini M. D. LXXXIIX. agens annum
ætatis LXIII.

IN

IN SACELLVM.

Hoc Henricus ego tibi, Rex Friderice, sacellum
Ranzouius sumptu condo sacroq̄, meo.

Vt faciam non me mouet ostentatio, suadet

Vnicus ille bono principe dignus honos.

Talis enim rex noster eras, ea gloria qualem

Postulat. haud alius nempe parente bono.

Ergo tui placidè cultoris suscipe pignus:

Sic tua sit virtus nescia nocte premi.

Quisquis adis autem sanum, prece numen adora,

Idq̄ pio similes pectore posce Duces.

AD VIATOREM.

Si pia maiorum violas monumenta viator,

Vltrices furias experiere breui.

Opus absolutum diebus CCXX.

OBELISCVS RANZOVIA-

NVS SEGEBERGENSIS

altus pedes 52 $\frac{1}{2}$.

AD ORTVM.

Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis honori: nec non

in Friderici II. Regis Daniæ, ac proge-

nitorum, posterorumque suorum

memoriam

HUNC OBELISCVM STATVI CVRA-

uit Henricus Ranzouius.

Ab orbis principio 552.

A Christo nato 1590.

Ætatis anno 65.

00 4

PYRA

CIMBRICA
PYRAMIS

Hæc
Lector
te tria
chare docet.

Principiò quodd
sumptibus immensis
stet constructa tam bene
ornateque Vicarij. Dein-

de quodd hæc eadem secundi
sit Friderici consecrata manibus,
Danica qui gessit sceptrapotentem manu.

Deniq, sublato in cælum, quod culmine signet,
Calceq, quã facta est, purã, sine crimine puram
Quilibet vi viuat vitam, mortalia linquat,
Et crebrò solum suspiret, anhelet Olympum.
Hæc vbi cognosti, ex animo bona multa precare
Ranzouio domino, & quod te via ducit euntem
Perge statim, & felix longissima tempora vine.

H. R. 1590. V. R.

Sincero trinum quem corde fatemur & vnum,
In laudem sunt hæc cœpta peracta Dei.
Vtq, Fridericum dignè post fata celebrent,
Sub quo florebat Dania rege potens.

Et sic

CIMBRICA.

381

*Et sint natorum natis, abavis atavisq;
Ranzouijq; diu mentio grata senis.*

IN TINTINABVLA E CORONA OBE-
lisci dependentia.

*Hoc diadema sonum vt ventis spirantibus edit;
Sic tua laus nusquam rex Friderice silet.*

ITEM.

*Hoc opus exstruxi Henricus Ranzouius, omne
Numinis in laudem, conditor alme, tui,
Et simul in Danaum Friderici Regis honorem,
Totiusq; mei seminis, atq; domus.*

AD OCCASVM.

*Pro meritis, Friderice, tuis, Rex optime regum,
Hac monumenta tibi dedico, sacro, struo.
O vtinam maiora mihi prestare liceret,
Hoc totus stares aureus ipse loco.*

AD MERIDIEM.

*Quem Regi & vobis Obeliscum dedico, nati,
Ad virtutis iter nobile, calcare erit.
Certumq; indicium, querendas aethere sedes,
Et nihil in terris certius esse nece.*

AD SEPTENTRIONEM.

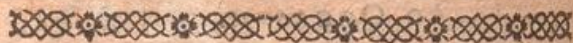
*His visis, lectis, placidè discede viator,
Cunctaq; structori fausta precare meo.
Perpetuò infelix & derestabilis esto,
Qui sacrum in minimis hoc violabit opus.*

O o s

IN

IN EVNDEM OBELISCVM.

*Insistit terra, caput inter nubila condit,
 Aëreas penetrans en Obeliscus aquas.
 Quo se Ranzouius, Cimbrorum gloria gentis,
 E terra ad superos hac quasi voce vocat.
 O mea mens sursum, quem tendis, dirige cursum.
 Mens oblita soli, suspice regna poli.
 Optima pars mundi calum est, pars pessima tellus.
 Tellurem ô liceat linquere, & astra sequi.
 Quisquis es, hac imitare senis pia vota beati,
 Hic tibi nec visus frustra Obeliscus erit.
 Nathan Chytræus.*

ITZEH OAE.

C*um mihi canescēs tumbā tumulumq; par assem,
 Quo, tu nate, meos contegeres cineres:
 Sunt vbi compositi post acta tempora vita,
 Cum patre germanus, cum genitore soror.
 Tu quoq; dicebam, simul hic ô nate quiesces,
 Cum tibi supremum finiet hora diem.
 Obstetit hei fati vis, ac immobilis ordo,
 Te procul à patria surripuitq; tua.
 Sic prius exequias tibi sum prestare coactus,
 Qui me debueras ad mea busta sequi.
 Hac tibi sint igitur luctus monumenta paterni,
 Hac patrimonij sint tibi, nate, loco.
 Et quoniam transacta mea pars optima vite,
 Spero mihi summum non procul esse diem.*

Spiri-